

ŽIVOT, UMJESTO SUŽIVOTA

LIFT SA STO SRCA

Kada bi zidovi mogli pričati, naša višespratnica bi imala mnogo toga da kaže. Dvadeset spratova nije malo, a onda na svakom spratu po osam stanova, a u svakom stanu svaka generacija za sebe, mnoštvo pojedinaca/ki, a samo jedan lift i pored njega prazan prostor namijenjen za neki drugi lift koji će doći nekad, a možda ni tada. Ako uzmemo u obzir prosjek da u svakom stanu žive po dvije osobe, dolazimo do brojke od 320 osoba koje će se dnevno najmanje dva puta koristiti jedinim liftom u zgradi. Zanimarićemo dolazak u posjete i obilazak starih i iznemoglih lica u našoj zgradi, jer i da ostane samo na ovoj brojci, mnogo je nas koji tu stanujemo.

Jednog sasvim običnog jutra, spuštala sam se jedinim liftom u našoj zgradi i već nakon ulaska u kabinu, zvukovi koji su se čuli, nakon što sam pritisnula dugme sa natpisom „prizemlje“, bili su neuobičajeni. Treba napomenuti da, tokom svog ovog vremena otkad ga koristimo, to svakako nije običan lift jer se u njemu osjećate kao da „visite o pet sajli“ i imate „luksuz“ da se bezbrižno ogledavate u ponekad čistom, a često grafitima „ukrašenom“ ogledalu, te da je to lift u koji ulazite s „Bismillom“ i izlazite nešto bljeđi nego što ste ušli. Tog jutra je bio čak i nešto glasniji nego inače i već po automatskom zatvaranju vrata kabine je krenuo takvom naglom brzinom prema prizemlju da sam imala osjećaj da me vuče prema gore ili da padam, da sam zapravo „prilijepljena“ za plafon jer sam u slobodnom padu. Ne može se riječima opisati taj grozni osjećaj, znam samo da sam samo u tom trenutku pomislila da, ako je to TO, dobro je da sam sama i da sa mnom nije moj desetogodišnji sin. U nekom dijeliću minute je naglo stao i ispustio neki neobjašnjiv zvuk, a ja sam nekako uspjela otvoriti vrata i mislim da mi je iz lifta prvo iskočilo srce, pa tek onda izašlo tijelo. Sjela sam na stepenice i „dolazila sebi“.

Iako čovjek u ovakvim i sličnim situacijama odmah pomisli na državu, na sistem, na nadležne, na ove ili one, ja sam nekako pomislila na sve nas, koji već dugi niz godina živimo u višespratnici s 20 spratova, 160 stanova i jednim liftom. Nas, koji tako kroz tu jednu i otuđenu zgradu samo prolazimo i prolazimo, bez da se ijednog trenutka osvrnemo oko sebe i upitamo koliko se mi kao njeni stanari/ke brinemo o njoj i svemu što je u njoj, a što je vlasništvo svih etažnih vlasnika/ca. Godinama imamo određenih problema, lift nam je više bio u kvaru nego u ispravnom stanju, ali mi smo samo čekali kada će kućepazitelj ili dodijeljena predstavica etažnih vlasnika iz nekog drugog kvarta riješiti problem, poduzeti nešto, bez da se pitamo kako i na koji način se sve to rješava, ako mi u kontinuitetu imamo iste i dodatne probleme. Nije nas bilo briga, jer mi vlasništvom smatramo samo ono što se nalazi iza vrata koje mi otključavam vlastitim ključem. Nije nas bilo briga ni šta piše na finansijskom izvještaju koji sporadično biva postavljen na našu oglasnu ploču. Nije nas bilo briga ni zašto imamo oronulu zgradu koja nema ni protivpožarnih aparata na spratovima, jer sve dok mi lično ne gorimo, nije nas briga. Naš primjer odnosa prema zgradi je primjer odnosa, pa mogu slobodno reći, svih nas prema državi. Svi/e smo spremni/e pisati, pričati, komentirati „sa tastature“, za stolom u naša četiri zida i sve dok se nas nešto lično ne tiče, djela izostaju.

Ponukana svim tim, odlučila sam poduzeti neke korake, otići do predstavnika etažnih vlasnika/ca, potom do firme koja održava naš jedini lift. Prethodno sam odštampala Zakon o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrade KS-a, prostudirala ga, a za ono što mi nije bilo jasno, raspitala sam se kod ljudi koji se bave tumačenjem ili imaju iskustva u upravljanju zgradom već duže vrijeme. Mnogo novih informacija, nekih logičnih, a opet mnoštvo nelogičnih stvari. U toj „trci“ od jednih vrata do drugih, sreća sam i

komšiju Midu i ispričala mu sve što mi se izdešavalo i da sam mnogo toga saznala, kao na primjer da je naš lift neispravan i da još od 2007. godine nema upotrebne dozvole koju izdaje jedina ovlaštena firma „Tehnoinspekt“, te da je svako korištenje lifta zapravo ruski rulet. Nakon toga smo prvo nas dvoje formirali Viber grupu u koju smo počeli polako dodavati komšije/nice koje znamo i čije smo brojeve imali dijeleći sve informacije do kojih se u međuvremenu došlo. Onda smo se počeli okretati i osvrutati oko sebe kada ulazimo u zgradu. Gledali smo koga susrećemo, ne samo da bi se kurtoazno pozdravili, nego i da bi razmijenili nekoliko riječi, upoznali te ljude sa problemom i aktivnostima koje poduzimamo i planiramo poduzeti. Organizirali smo sastanak predstavnika etažnih vlasnika/ca u holu zgrade, jer smo željeli da okupimo sve stanare/ke, bez obzira da li imaju Viber ili ne, te da ih obavijestimo o opasnosti kojoj smo svi/e podjednako izloženi/e. Na prvi sastanak došlo je možda petnaestak stanara/ki. Nas nekoliko iz prve Viber grupe smo odštampali mali obarazac na kojem su svi/e trebali/e da upišu svoje ime i prezime, broj stana, kontakt telefon i E-mail adresu. Pored toga što su na tom sastanku prisutni/e popunjavali/e obrasce, ostalim koji nisu bili u prilici da nam se pridruže, u poštanske sandučice smo ubacili obrasce te naznačili kome da predaju popunjen obrazac. Nakon tog sastanka i popunjenih obrazaca dopunili smo našu Viber grupu, napravili „mailing“ listu, te svima poslali zvanične podatke, analize, dokumente koji se tiču nas i naše zgrade. Na drugom zboru stanara koji je uslijedio deset dana kasnije pojavilo se blizu četrdeset stanara/ki, etažnih vlasnika/ca. Na osnovu Zakonu o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrade, formirali smo Kućni savjet kojeg čini sedam osoba iz naše zgrade, a bez kojih predstavnik/ca etažnih vlasnika/ca ne može samostalno donijeti više nijednu odluku, kao ni potpisati radni nalog bez saglasnosti članova/ica Kućnog savjeta. Iako Zakon ne daje mogućnost da se Kućni savjet ponaša kao tijelo koji vrši nadzor nad radom predstavnika/ca etažnih vlasnika/ca i s čime smo mi bez sumnje bili upoznati, ipak smo to predložili našim stanarima/kama i donijeli pisanu odluku o tome, te u obliku zapisnika sve to dostavili našem upravniku „Sarajevostanu“ i svim relevantnim akterima u ovom procesu, kako bi se dosadašnja praksa nedomaćinskog odnosa uključenih u ovaj „hranidbeni lanac“ konačno prekinula. Članove Kućnog savjeta smo predlagali nakon npr. saznanja da u našoj zgradi živi profesor ekonomskih nauka, a neko takav nam je bio apsolutno potreban radi analiziranja finansijskih izvještaja iz posljednjih 15 godina, te izrade prijedloga ušteda za naredni period. Zatim smo saznali da je među nama i pravnik, pa osoba koja je godinama bila u strukturama upraviteljskih kuća i koja poznaje procese i mogućnosti bolje od svih nas, pa onda neko ko zna sve o zgradi, od stanara/ki pa do toga gdje se nalazi koji priključak, pa zatim neko ko zna kako „pisati“ i obavještavati javnost o svemu, a zatim i neko ko će se obraćati nadležnima i koordinirati proces. Treba naglasiti da je ono što nas je sve činilo jedinstvenim u tom tijelu bilo to da smo bili voljni/e i odlučni/e odvojiti svoje vrijeme i bezrezervno raditi na uspostavi sistema u našoj zgradi. Nas šestoro-sedmero je išlo na sve sastanke sa upravnikom, predstavnicima/ama resornog sektora u Ministarstvu prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS, drugim upravnicima na području istog kantona i slično. Sve informacije smo transparentno dijelili sa našim komšijama/nicama putem Vibera i E- maila.

Kako su finansijski izvještaji iz prethodnih petnaest godina pokazali mnogo toga, odlučili smo se na maksimalne uštede. Ukinuli smo naknadu predstavniku etažnih vlasnika/ca koja iznosi između 250-300KM, ukinuli smo mjesečno održavanje zgrade u dijelu higijena/čišćenje, te organizirali veliku akciju čišćenja zgrade na koju se odazvalo oko 30 stanara/ki. Akcija čišćenja je trajala devedeset minuta, a nakon toga zgrada je danima mirisala i odisala pozitivnom energijom. Kada je Violeta d.o.o, putem naših statusa na Facebook-u, saznala o našim aktivnostima, donirala nam je sredstva za čišćenje. Zamijenili smo sve sijalice u zgradi, koje smo takođe kao donaciju dobili od trojice komšija. Našu zajedničku kafu tokom pauze smo popili na 13.spratu, a napravila ju je naša Hiba. Nakon toga, broj 13 više ne

povezujemo sa nečim lošim, već sa tom kafom i našom akcijom, odnosno sa činjenicom da definitivno sve zavisi od nas i da ukoliko želimo mijenjati nešto, učiniti svoj dom i svoje okruženje ljepšim i boljim mjestom za življenje, a ne mjestom za puki suživot po bilo kojem osnovu, onda se moramo pokrenuti i dati dio sebe i svog vremena za zajednicu.

Želim navesti i primjer koji je vezan naše komšije, porodicu Bašić, čija djeca su hitno trebala biti prebačena u Tursku radi medicinske dijagnostike. Kako bi im pomogli, organizirali smo akciju prodaje rabljene i nove odjeće, kao i skupljanje novčanih priloga kako bi što prije otišli u Tursku. Porodica Bašić se danas vraća iz Turske i nadamo se pozitivnim vijestima.

Zajedničkom odlukom sa više od 51% naših glasova, promijenili smo i upravnika, te smo trenutno u procesu primopredaje zgrade novom. Promijenili smo i predstavnika etažnih vlasnika/ca. Novi predstavnik, naš Ramiz, radi volonterski, pored svog posla. Mi kao Kućni savjet i dalje postojimo i vršimo koordinaciju i nadzor nad svim procesima u zgradi. Od svog novca zakupili smo domenu i registrirali našu web stranicu www.trgheroja16.ba. Smatramo da smo dobar primjer građanskog aktivizma i da smo uveli novi, savremeni način komuniciranja kako unutar višespratnice tako i sa vanjskim svijetom. U dijelu naše zgrade, imamo i prostor koji želimo iznajmiti, a novac od kirije bi bio direktno uplaćivan na podračun naše zgrade kod upravnika, a koristili bismo ga za potrebe zgrade, kojoj je itekako potreban „make over“ i puni sjaj kakav je nekad imala.

Od nadležnih smo dobili obećanje za sufinansiranje drugog lifta, jer mi živimo u jednoj višespratnici na području Kantona Sarajevo koja je u ratu doživjela razaranje do te mjere da su oba lifta bila u potpunosti uništena. 2004. godine zgrada je dobila jedan lift koji teško može izdržati svu preopterećenost, pa je zato sve češće u kvaru. Mi se nadamo da ćemo u što skorije vrijeme imati i drugi lift, te da će saradnja sa resornim ministarstvom, upravnikom ali i stanarima/kama biti u korist zajednice, a ne pojedinačnih interesa.

Iako se danas, na Trgu heroja 16, nalazi zgrada u kojoj još uvijek žive pojedinci/ke koji ne mogu izdvojiti ni dio svog vremena za zajednicu, pa i oni koji kroz zgradu prolaze kao kroz prostor koji ih se ne tiče, to je takođe i zgrada u kojoj žive osviješteni/e pojedinci/ke kojima je stalo da na svom primjeru pokažu da „se može kad se hoće“, da nije dovoljno upirati prstom u onu drugu stranu nego treba prvo pokušati sam/a, i da je potrebno mališane koji žive u zgradi na broj 16 naučiti da brinu o mjestu u kojem žive, bez obzira da li se radilo o zgradi ili državi u cjelini.

Prije ovog našeg poduhvata mi u zgradi smo živjeli suživot, danas mi živimo život.